

21. 3. v 19.30 Romeo, Julie a tma

Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice

Hodnotí Alena Zemančíková

drama / Autor: Jan Otčenášek / 90 minut bez přestávky

Pavel, Ester a heydrichiáda

Novela Jana Otčenáška *Romeo, Julie a tma* z roku 1958 se brzy poté, co se česká literatura osvobodila od estetické doktríny socialistického realismu, stala jedním z prvních literárních děl, která na pomyslné jeviště příběhů z doby protektorátu vrátila obraz osudu židovského obyvatelstva. Příběh maturanta Pavla a židovské dívky Ester, kterou osloví v parku a když se dozví, že se nedostavila do transportu, ukryje ji v domě, kde bydlí, se odehrává v roce 1942, na pozadí heydrichiády a strašlivého řádění gestapa po atentátu na zastupujícího říšského protektora a jednoho z nejvýznamnějších pohlavářů Hitlerova nacistického režimu.

Divadelní spolek bratří Mrštíků z Boleradice v režii Juraje Hádera a za spolupráce technických a výtvarných složek s herci dokázal vytvořit poetickou a v pravdě činoherní inscenaci s dobře charakterizovanými postavami a působivou atmosférou houstnouceho nebezpečí pro všechny obyvatele domu, kde Pavel skrývá Ester v kamrlíku za krejčovskou dílnou své matky. Využili k tomu dramaturg Otakara Blandy, kterou si upravili a doplnili o další materiály (například dopis, který píše Esterin otec z Terezína, je skutečným dopisem, objeveným při pozdějším výzkumu tématu a převzatým z dokumentární výstavy).

Režisér inscenace dokáže spolu s herci vytvořit postavy, v nichž vidíme spektrum osobnostních typů obyvatel jednoho domu: starostlivou matku, která sotva drží nad vodou svou krejčovskou živnost – a s ní i syna Pavla na gymnáziu. Jejího svobodného tovaryše Čepka, který si dovoluje vzpurnější postoj k protektorátnímu režimu. Zbabělého, ale i nešťastného a osamělého nájemníka Rejska, kolaboranta a antisemitu. V zadním plánu vidíme ve snových obrazech tančit a psát dopisy Esteriny rodiče, kteří odjeli do Terezína už předchozím transportem, plíží se tudy šmírující Rejsek, přecházejí postavy chodců a také odtud zaznívá hlášení o vyšetřování atentátu na Heydricha a seznamy popravených, čtené živě hercem, jehož červeně podsvícené nohy evokují plameny hořících Lidic.

Inscenace vrcholí milostnou scénou Ester a Pavla, o níž jsme se v diskusi shodli, že by si zasloužila dopracovat, a pak už příběh rychle spěje k tragédii. Ester, když opouští dům, kde ji udavač Rejsek spatřil a nahlásil gestapu, je zastřelena na ulici, a Pavel v působivé metafoře svetrů, zavěšeného na ramínku, padá do tmy.

Inscenace Boleradických je promyšlená, vybudovaná v postavách i situacích, v rytmu i atmosféře, a přináší hluboký divácký zážitek z díla, vystavěného ve všech složkách, s vyrovnanými hereckými výkony. Jen houstnutí atmosféry i zvyšování napětí mezi postavami by mohlo být posíleno ještě rafinovaněji gradujícími hereckými výkony, které by sledovaly linii, vedenou od obrazu života ještě celkem normálního až k nacistickému teroru, končícímu smrtí protagonistů. To je ale jen závěrečné vybidnutí k další práci na jevištním díle, které má všechny znaky dobrého divadla.